

Podle vlastních pravidel

Manželská dvojice si oblíbila trochu jinou módu a vzdoruje s ní společenským konvencím

KLÁRA ZAJÍČKOVÁ

*Na fakt, že spolehlivě přitahují pozornost,
kamkoli se vrtnou, jsou už zvyklí.*

V

patách mají často cizí lidi, kteří se je nenápadně snaží vyfotit. A nezáleží na tom, jestli si vykračují ulicemi Prahy, Vídně nebo Florencie. Na fakt, že spolehlivě přitahují pozornost, kamkoli se vrtnou, jsou už zvyklí. Na schůzku s novinářkou v centru Prahy manželé zvolili, jak je u nich zvykem, sladěné šaty: Michaela tmavé s bílými květy a nadýchanými rukávy, Vlastimil bílé pouzdrové, rovněž s květovaným vzorem. Na nohou mají stejný tvar sandálů na podpatku – ona hořčicové, on červené.

„Pro nás je to takový kontinuální sociologický experiment. Praha je velká, jezdíme po světě, většina lidí nás tedy vidí poprvé, takže na překvapené reakce jsme zvyklí,“ říká Vlastimil s tím, že odezva od kolemjdoucích je velmi různorodá, někdy až úsměvná. Když se lidé snaží z davu jasně vybočující dvojici někam přiřadit, často je napadá, že se jedná o sázku. Pochvaly vyjádřené zdviženým palcem nejčastěji přicházejí od mladších ročníků. „Modrý koktejlky a kožený lodičky,“ obrátil se prý na manžele rozzářené mladý muž, když je v půlce února v noci míjel na piazzettě Národního divadla. Pamatoval si Vlastovo oblečení z listopadové návštěvy představení *Kylián – Mosty času*.

Podobných situací má za sebou manželská dvojice díky častému cestování, návštěvám kulturních akcí a plesů nepočítaně. A žádná z těch, které by se daly hodnotit jako negativní, nikdy nevyústila ve skutečný konflikt. Michaela ale dodává, že pro ni bylo v počátcích vztahu neutuchající množství pozornosti vyčerpávající. „Dneska už mi to nepříjde, ale ze začátku jsem byla vyřízená, že vypotřebuji tolik sil jen na to, abych někam došla nebo dojela metrem,“ říká.

Výběr oblečení jako úžasné dobrodružství... (z blogu Gender Blender)

Zejména jí vadilo, když se ji s Vlastou někdo snažil „tajně“ – za zády nebo s mobilem přilepeným na hrudi – vyfotit. Takovým lidem se dřív pokoušeli vysvětlit, že se něco podobného bez svolení nesluší. Postupně se však spolu dopracovali k neúčinnějšímu a nejméně vyčerpávajícímu obrannému mechanismu: „Přestali jsme si toho všimát.“

Začali navíc o sobě sami psát a publikovat fotky na sociálních sítích. Před rokem založili anglicky psaný blog Gender Blender s podtitulem Fashion Freedom Blog a jejich stejnojmenný instagramový profil už nasbíral téměř šest tisíc sledujících.

Jen jeden pokus

Když Michaela dorazila před čtyřmi lety do kavárny na první společnou schůzku domluvenou na internetové seznamce, neonově růžové nehty na rukou naproti sedícího muže oblečeného tehdy do běžného trička a kalhot pro ni byly šokující a nejdříve ji napadlo, že se jedná o skrytou kameru. Když se zeptala na důvod, znělo jí vysvětlení až příliš prostě. „Protože se mi to líbí,“ usmál se tehdy Vlasta.

Dvojice spolu ale zůstala v kontaktu a po čase se domluvila na další schůzce. Na tu již Vlasta přišel v sukni. „Nakonec na partnerovi přece nemáte ráda jeho džíny nebo

„Nakonec na partnerovi nemáte ráda jeho džíny nebo kecky“

kecky. A Vlasta prostě toužil nosit šaty,“ vysvětluje Michaela, proč ji neobvyklé sklony neodradily. Naopak u svého nového partnera objevila zaujetí pro módu, které oceňuje. „Nikdy jsem u nikoho neviděla mít takovou radost z oblečení,“ říká Michaela.

Vlastův styl nebyl tématem ani pro její dvě odrostlé děti a překvapivě ani pro šestadevadesátiletou babičku. To bylo důležité, protože čtyřiapadesátiletý Vlasta jako obvykle neměl v úmyslu na počátku nově se rozvíjejícího vztahu nic skrývat.

Ani by to podle něj nešlo. Záliba nosit oblečení zcela bez ohledu na společenské konvence měla u něj dlouhý vývoj a dala by se těžko vrátit zpět. „Že se vám to líbí, víte od dětství,“ vzpomíná Vlastimil s tím, že záliba v ženském oblékání se u něj nikdy nepojila s touhou změnit pohlaví a stát se ženou. Měl štěstí, že dospíval krátce před rokem 1989 a do škály nově nabytých svobod čerstvě dospělého muže se tedy vešla i chuť ignorovat konvence ve svém šatníku.

Obava z konfliktů a dopadů na rodinu či kariéru ale projev úplné volnosti celkem nadlouho pozdržela. A tak s nalakovanými nehty a v lodičkách začal vyrážet do ulic až před patnácti lety, když mu bylo zhruba čtyřicet. „Řekl

jsem si, že mám jenom jeden život, jeden pokus. A budu ho žít podle sebe, nikomu tím neubližuju, děti nežeru,” vysvětluje, jak se rozhodl odhodit zábrany. „Když jsem pak ale šel poprvé ven jako chlap v ženských šatech, měl jsem knedlík v krku už u dveří na chodbu.“ Ke svému překvapení však zjistil, že se vlastně nic zásadního neděje. „Najednou přestanete vnímat okolí, připouštět si, že by na tom bylo něco divného, a to vám dodává větší sebevědomí. A čím větší sebevědomí člověk nabývá, tím méně dostupnějším terčem je.“

Být svobodný

Vždy ho bavila móda a na nákupech – nejčastěji v Německu – zjišťoval, že kombinování oblečení může být zábavné. Do práce, kde se léta pohybuje na vyšší pozici v IT v oblasti zdravotnictví, poprvé přišel s rudými nehty před pěti lety. Měl štěstí na osvětlenou ředitelku, která mu je pochválila a s humorem oběma vlastním se shodli, že barva nehtů patrně nebude mít vliv na kvalitu jeho práce, tudíž by s ní tedy neměli mít problém ani ostatní kolegové. Ve velkém kolektivu pak sice byla manikúra pár dní téma, ale jelikož ji Vlastimil nijak neschoval, zájem rychle opadl. „Přestalo to být zajímavé,“ shrnuje. Podobně to dopadá na všech místech, která s Michaelou pravidelně navštěvují: na jeho styl oblékání si okolí jednoduše zvykne.

Odvaha oblékat se tak, jak vždy toužil, mu po letech napětí přinesla úlevu, což se kromě duševní pohody pozitivně promítlo třeba na vzhledu jeho pleti. „Vnitřně jsem se osvobodil, uklidnil. Dostal jsem se k tomu, že mi nikdo neutrhne hlavu a je mi jedno, jestli mě budou lidé řešit doma u televize,“ doplňuje. Přesto však pro určitý typ schůzek zatím raději volí klasický oblek. A když pak takto oblečený vychází s manželkou ven, šťouchne do ní a spiklenecky řekne: „Tak když na nás budou dneska koukat, tak to bude na tebe.“

Čas navíc hraje pro něj. Pohled na světová přehlídková mola, třeba letošní pánský pařížský fashion week, jasně signalizuje, že se hranice oddělující pánské a dámské šatníky postupně bortí. Móda neohlížející se na gender měla samozřejmě vždy své průkopníky často z řad lidí z LGBT komunity, svou cestu si ale postupně klesá i do hlavního módního proudu. Na konci loňského roku pózoval zpěvák Harry Styles v róbě od Guccioho coby první muž na obálce americké edice časopisu Vogue nebo v dubnu vystoupil americký rapper Kid Cudi v televizní show *Saturday Night Live* v bílých šatech na ramínka s kvítky značky Off-White Virgila Abloha. Oba zmínění muži vyvolali na sociálních sítích bouřlivé reakce, ale zároveň konfrontovali širší publikum s představou svobodné a na společenských mantinelech nezávislé módy.

Fotky ze svatby se do dostaly i do vysílání německé televizní stanice.

Zastánci trendu navíc argumentují, že i v historii se móda pro ženy a muže často prolínala. Starověcí Řekové a Římané považovali kalhoty za nepraktické a základním oděvem všech byla tunika. Boty na podpatku rovněž nebyly výhradně obuví žen. Ve skutečnosti si je dříve obouvali muži, zejména z aristokracie, proto nelze tvrdit, že by určité kusy oděvu „odjakživa“ přináležely striktně buď k ženské, nebo k mužské garderobě.

Řada současných designérů obuvi na vysokých podpatcích už ostatně zaměřila svoji pozornost na zákazníky s většími velikostmi. Oblíbencem designérů i módních magazínů po celém světě se během uplynulého roku stal v Německu žijící mechanický inženýr Mark Bryan. Fotky jeho „outfitů“ pořízené na nádraží cestou do práce, sestávajících z vysokých podpatků, různých sukní doplněných zpravidla košilemi, totiž sleduje na Instagramu už více než půl milionu lidí, včetně zpěvačky Rihanny.

Bryanův klíč k tomu, jak se beze strachu oblékat společenským konvencím navzdory, se shoduje s Vlastimilovým.

„Nestává se příliš často, že by na mě lidé ukazovali nebo se mi smáli, většina mě stejně ignoruje. To je ten trik. Cítím svobodu dělat si, co chci, a to mi dává sebevědomí, které brání ostatním v tom, aby na mě útočili,“ popsal Bryan v březnu pro česko-slovenskou edici Vogue.

Nelze tvrdit, že by určité kusy oděvu „odjakživa“ přináležely ženám nebo mužům.

Úžasné dobrodružství

Do podobně svobodného stadia, minimálně pokud jde o oblečení, zjevně dospěli i Michaela s Vlastimilem. Když měli před dvěma lety v jednom z pražských kostelů svatbu, byli oblečeni téměř totožně. Fotka, na které jsou zachyceni před oltářem v šatech s vlečkou a každý se svou kyticí v ruce, se ocitla v reportáži odvysílané německou televizí RTL, která si snímku všimla na sociální síti. Oba manželé vzpomínají, že výběr svatebních šatů se v půjčovně řídil podle Vlasty. Vybrat je tak, aby dobře seděly a líbily se, pro něj kolikrát znamená vyzkoušet mnohonásobně více variant než pro Michaelu. „Takže když zapadneme do obchodáku, je to na dyl,“ připouští Vlastimil. Podobně ob-

lékání vypadá i doma: obvykle nejdříve vyberou oblečení pro Vlastu a Michaela se k němu doladí. S výjimkou svačebních šatů ale ze zásady nikdy nevolí stejný model, což ovšem neplatí pro boty, které se prý už dají bez problémů sehnat i ve velikosti 43. „I Jimmy Choo má třičtyřicítky,“ prohodí nadšeně o botách známého návrháře, které si vzájemně nadělili k Vánocům.

Na to, jaký typ šatů a sukní mu skutečně sluší, prý Vlastimil postupně přicházel vedle Michaely. „Dneska už to díky ní vidím a vybírám si oblečení podle typu postavy a přiměřeně ke svému věku,“ říká Vlasta s tím, že nakonec některé ze svých prvních šatů rozdál známým. Na fotkách, jež zveřejňují na Instagramu, je k vidění v různých květovaných pouzdrových šatech, velkých večerních šatech nebo třeba ve vlajících plizovaných sukních. A výběr oblečení označuje za „úžasné dobrodružství“.

Začít s psaním zmíněného blogu Gender Blender se manželé rozhodli hlavně proto, aby dalším dvojicím nebo jednotlivcům dodali odvalu oblékat se na veřejnosti tak, jak si přejí. V záloze měli i několik textů s přímými módními radami, postupně ale přišli na to, že jejich publikum rozložené po celém světě spíše než o rady stojí o inspiraci v podobě jejich společných fotek. „A aniž bychom psali nějaké rady, postupně nám lidé začali přibývat, tak jsme si řekli, že stačí, když budeme ukazovat, jak to děláme my,“ shrnuje vývoj Vlasta.

Čtenáři se nakonec nejvíce zajímají o to, jaké byly jeho začátky a jak pro své oblékání nacházel odvalu. Jenže na to podle dvojice neexistuje univerzální rada, zvlášť pokud neví, z jakého prostředí daný člověk pochází. Sice se tedy snaží o povzbuzení, ale zároveň zdůrazňují: Dbej na své bezpečí. „Neumíme posoudit, jestli je dobré vyjít ven v sukni v Říu,“ míní Vlasta a zmiňuje dopisování s univerzitním profesorem z Brazílie, který stál o jejich módní rady a do soukromých zpráv jim posílal fotky svého oblečení. A pak se společně bavili o tom, jaké šaty by se pro něj v dusném počasí hodily.

Stejně tak se muži zajímají o to, jak je dobré svou touhu začít se oblékat jinak komunikovat s partnerkou, na což rovněž podle manželů neexistuje jednotná odpověď. „Nemůžeme říct třikrát se zatoč na patě a půjdete koupit šaty,“ krčí rameny Michaela. Přesto se prý ozval v Německu žijící starší lékař a obecní zastupitel, kterému právě fotky na Gender Blender dodaly odvalu svěřit se svojí manželce. „Ven sice takto oblečený zatím nechodí, ale když si pozvou domů přátele, tak už si šaty obleče,“ sděluje Vlasta a rozhovoří se o vlastní nedávné zkušenosti, která mu udělala radost. Při dobíhání tramvaje míjel dvě slečny oblečené ve stylu gotik. A pak se za ním ozvalo: „Pane, pane, moc vám to sluší.“

„Někdy je to taková sranda, volají na vás lidé ve věku vašich dětí, že vám to sluší,“ říká a k dobru také dává situaci, kdy potkal malou holčičku s maminkou, která bezelstně prohlásila: „Mami, ten pán vypadá jako naše babička.“ „Je to hrozně pestré a zajímavé z jednoho důvodu, lehce se seznámujete a poznáváte spoustu nových lidí, což by se vám normálně vůbec nepříhodilo,“ směje se Vlasta. ●

žádná věda

Musíš ji mít

MARK VÁCHA

Dovolená, plánovaná v klidu v křesle se Sándorem Máraiem a jeho romány. Je nomže telefonuje kamarád. Vichřice ve svahu shodila les, několik stromů mu spadlo kolem chaty, prý těsně u střechy. Cesta do jižních Čech až k řece Otavě, prudká stráž a fakt spouští. Celý den práce s motorovými pilami, zaklíněné kmeny drží jeden druhý, a když pilou vezmeš větev, nevíš nikdy, zda to není právě ta, o kterou je soustava opřená. Balanc ve svahu, prořezávání místa, kde původně byla cesta, adrenalinové mikádo. V pauzách mezi řezáním zkušeně kouříme cigarety a odhadujeme, které větve jsou ty nosné a kam se další kmen pravděpodobně sehne.

Kamarád má benzinovku, nižší střední nebo střední, dobrou. Já maličkou elektriku. Elektrická motorová pila je výborná, když chceš jako postarší zahrádkář na podzim s láskou prořezávat větve jabloní, pak ok. Na tohle ne. Připadal jsem si pod spadánými velikány a pitoreskně zkroucenými větvemi se svou pilečkou jako gymnazista. V lese se v člověku probudí atavismy a začnou fungovat mozková centra daleko původnější než racionální neokortex. Jsi zpátky v Olduvajské rokli. Matně si vzpomeneš na novoguinejské domorodce, kteří nemají oblečeno nic, jen dlouhý kryt na penis, na zdivočelé hypotézy o tom, proč rockoví kytaristé mají nástroje pověšeny až hodně dole, s dlouhým hmatníkem, obrazy zdánlivě nemají s příběhem nic společného. S tlupou kamarádů jsi v divočině, představ si, co bys pokácel ty a co by pokáceli oni, jak by sis v lese připadal ty a jak by si připadali oni, kdo bys byl ty a kdo by byli oni. Není to věc racionálního úsudku čtenářů intelektuálních časopisů v kancelářích klimatizované civilizace. Je to věc, která se formovala kdysi dávno na afrických pláních. Civilizace je lehounký nátěr, který se snadno začne odlupovat, pod ním máš zelené planoucí oči a vyceněné tesáky. A tohle není racionální text, tohle je studená tmavá voda hlubokého nevědomí, a já nejsem racionální bytost.

No nic, pokáceli jsme, cesta uvolněna, kmeny odtahány, chata přístupná. Sbalil jsem kábl, olej, svou elektrickou pilečku a jel domů. Další den bylo několik telefonátů, s kamarády, kteří tomu rozumí. Když by vás to zajímalo, bude to Husqvarna 562 XP, 5,9 kila, hrubší řetěz, lišta osmnáct palců. A myslíte si úplně, co chcete. ©

Autor je biolog, etik a katolický kněz.